

DE EERSTE STAPPEN RICHTING PIONIEREN

Wat is belangrijk bij de voorbereiding van een pioniersplek?

Versie 12 mei 2016

Kan er een pioniersplek ontstaan in jouw dorp, stad of regio? Er zijn misschien een paar mensen met een droom. Maar de kerkenraad is misschien nog niet akkoord. En is er eigenlijk al een plan? Wellicht nog niet. En wie gaan het eigenlijk doen? Dit artikel helpt je bij de eerste stappen om tot pionieren te komen. Wat is belangrijk in de eerste fase? We delen ervaringen en tips met je.

In de eerste fase zijn drie pijlers belangrijk om tot pionieren te komen: een visie, een team en draagvlak. We lichten deze drie pijlers kort toe:

- **Een visie**

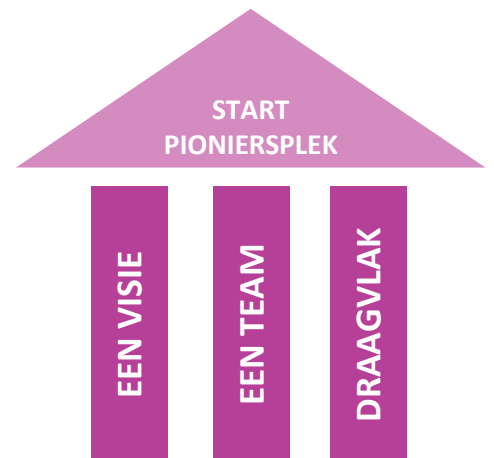
Om te pionieren is het belangrijk dat er een *gedeelde* visie ontstaat: een visie waar zowel het pioniersteam als de gemeente enthousiast over is. Concreet mondt dat uit in een pioniersplan. Daarin staat waarom er gepionierd gaat worden, hoe, voor wie, en zo nog wat dingen.

- **Een team**

Zonder mensen die de schouders eronder willen zetten, wordt het niets. Het is belangrijk dat er een pioniersteam gaat ontstaan, denk aan 2 tot 7 mensen die het voortouw willen nemen bij het pionieren.

- **Draagvlak**

De Protestantse Kerk vindt het belangrijk dat pioniersplekken verbonden zijn met één of meer lokale gemeenten (of een classis). Er zal draagvlak in die gemeente(n) moeten groeien, voordat ze oprecht 'ja' kunnen zeggen tegen pionieren.

EEN DELICAAT PROCES

De voorbereiding van een pioniersplek is meestal een delicaat proces. De uitdaging is om te zorgen dat de drie pijlers zich **ongeveer gelijk op** ontwikkelen. Een paar voorbeelden van valkuilen:

- Meestal is het niet handig om een plan al helemaal uit te werken als er nog geen zicht is op welke mensen dat plan gaan uitvoeren. Het is belangrijk dat deze mensen – het pioniersteam in wording – betrokken zijn bij de ontwikkeling van het plan. Of zelf het voortouw nemen bij het schrijven, want dan kan er eigenaarschap groeien bij de mensen die het plan uitvoeren.
- Vanaf het begin is het belangrijk te investeren in draagvlak. Zo was er een groep mensen die al een uitgewerkt pioniersplan had. Deze groep vroeg zonder gesprekken vooraf aan de kerkenraad om 'ja' op de plannen te zeggen. Dat is niet handig, want de meeste mensen hebben tijd nodig om te wennen aan het idee van pionieren. Gun ook kerkenraadsleden die tijd en neem ze stap voor stap mee in het proces.

- Als er te snel een pioniersteam is, terwijl niet duidelijk is wat het plan is en of de kerkenraad erachter kan staan, dan kan dat strubbelingen geven. Bijvoorbeeld omdat dan later blijkt dat teamleden toch andere visies hebben. Of de kerkenraad is ongelukkig met de samenstelling van het team. Zorg daarom dat het pioniersteam niet te snel 'af' is, houd het open.

Het is belangrijk dat deze drie pijlers zich enigszins gelijk op ontwikkelen. Dat neemt vaak een half jaar tot een jaar in beslag, soms langer. Je bouwt dan aan een fundament waarop je de

jaren daarna kunt bouwen. Ter troost voor pioniers die direct aan de slag willen: als je bouwt aan het fundament, betekent dat niet dat je stil hoeft te zitten. Je kunt al bouwen aan relaties met de doelgroep, je kunt al bouwen aan het team en zo biddend ontdekken wat het plan wordt. De dynamiek van pionieren begint al *voordat* je officieel groen licht krijgt!

**“Als je bouwt aan het fundament,
hoef je echt niet stil te zitten.”**

CONCRETE STAPPEN OM TE ZETTEN

Het proces richting een pioniersplek verloopt bij elke pioniersplek anders. Want het gaat bij elke plek om andere mensen, om een andere cultuur van samenwerken en om een andere doelgroep die je wilt bereiken. Vanuit onze ervaring geven we je enkele tips om te bouwen aan elk van deze pijlers.

Bouwen aan een visie

Bij het bouwen aan een visie kun je onder andere de volgende dingen doen:

1. Zorg dat de betrokkenen (kerkenraad, gemeente, mogelijke leden van het pioniersteam, etc.) op de hoogte zijn rond pionieren. Bekijk daarvoor de website (www.protestantsekerk.nl/pionieren). En bekijk samen enkele filmpjes (via de website) met praktijkverhalen van pioniersplekken.
2. Vraag bij je contactpersoon vanuit de landelijke kerk naar een intentieverklaring. Het tekenen hiervan is een belangrijke stap, omdat er dan helderheid ontstaat over het proces en doel.
3. Vraag bij je landelijke contactpersoon naar artikelen over o.a. het verschil tussen 'de pioniersreis' en 'eredienst eerst' en een artikel met tips voor de begroting. Dat helpt je op weg.
4. Vraag bij je contactpersoon naar het sjabloon voor een pioniersplan, dat helpt je om de goede vragen te stellen. Ga met verschillende betrokkenen aan tafel om een pioniersplan te schrijven.
5. Een veelgemaakte fout is dat mensen te snel van start gaan en te weinig tijd te nemen om eerst te luisteren. Je contactpersoon kan je een artikel over 'luisteren' sturen, met 36 praktische tips.

Bouwen aan een team

Om te bouwen aan een pioniersteam kun je de volgende dingen doen:

1. Bespreek *waarom* je wilt pionieren. Durf daarbij door te vragen bij elkaar. Wat motiveert je? Waarom wil je er tijd en energie in steken? En waar droom je eigenlijk van?
2. Oefen het geloofsgesprek en bid ook samen. Deel je 'geloofsbiografie' met elkaar en hoe dat doorwerkt in het nu. Dat is belangrijk, want pionieren heeft alles met geloven te maken.
3. Eet regelmatig samen. En ga gezellig als team een dagje uit, want dat geeft ruimte om elkaar op andere manieren te leren kennen. Zo kan er vertrouwen groeien.
4. Deel met elkaar wat pionieren je mag kosten als je eraan gaat beginnen. Wat ga je niet meer doen? En wat gaat het betekenen voor je betrokkenheid bij de kerk en eventueel voor je gezin?

5. Doe samen eens een Belbin-test. Deze staan (gratis) op internet en vormen vaak een leuke start voor een gesprek. Bespreek je sterke en zwakke punten, je leert elkaar zo beter kennen.

Bouwen aan draagvlak

Bij het bouwen aan draagvlak kun je onder andere de volgende dingen doen:

1. Bespreek in de kerkenraad zowel het idee achter pionieren als het concrete pioniersplan. Het is handig om het gesprek over pionieren te scheiden van de bespreking van het pioniersplan.
2. Sta in deze eerste fase vooral stil bij het 'waarom' van pionieren. Wat is je motivatie? Ga niet te snel in gesprek over het 'hoe' en het 'wat'.
3. Schrijf in overleg met de kerkenraad regelmatig over de ontwikkelingen in het kerkblad. Zo neem je ook gemeenteleden mee in het proces. En herhaal gerust een paar keer wat de motivatie is.
4. Durf ook te benoemen wat de nadelen en kosten van een pioniersplek zijn. Ook Jezus adviseert ons de kosten te berekenen voordat we een belangrijke stap zetten (Lukas 14:28-33).
5. Geef het pionieren aandacht tijdens een gemeenteavond en geef mensen de gelegenheid hun zorgen te delen en vragen te stellen. Iemand van de landelijke kerk kan dit ondersteunen.

BESPREEK HET WAAROM

We willen benadrukken dat het bespreken van **het 'waarom' van een pioniersplek** belangrijk is bij de start. Wat maakt dat je er tijd, energie en mogelijk geld in wilt investeren? Dat geldt zowel in de kerkenraad, in de gemeente als in het pioniersteam. Vanuit het 'waarom' ontstaat er inspiratie! Hier goed over doorpraten helpt ook de verwachtingen te scherpen, zo is de inzet van pionieren niet om meer mensen in de erediensten op zondag te krijgen (hoe goed die ook zijn). Het is belangrijk dat dat vooraf helder is in de gemeente.

Als je vraagt naar elkaars motivatie, stel dan na elk antwoord nog een keer de vraag 'waarom'. Want vaak kom je pas na een keer of vijf bij de kern uit. Een voorbeeld: als je hoofdpijn hebt, dan kun je gewoon een aspirientje nemen. Je kunt je ook afvragen 'Waarom heb ik hoofdpijn?'. Misschien ben je wel gespannen omdat het niet goed gaat in je huwelijk. De vraag is vervolgens: 'Waarom gaat het niet goed in je huwelijk?' Misschien wel omdat je te weinig communiceert? Of omdat je niet in staat bent om in verbinding te komen met je partner? Of omdat je te druk bent? Vraag zo ook door op het 'waarom' bij pionieren...dan kom je bij de kern.

WIE BESLUIT ER?

Voordat een pioniersplek van start gaat, zijn er drie partijen die het licht op groen moeten zetten. In de eerste plaats het **pioniersteam**. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. De uitdaging voor de kerkenraad is om niet alleen kritisch naar dit pioniersteam te zijn, ze hebben ook behoefte aan ruimte, oprechte steun en een zegen. Daarna is het aan de **kerkenraad** (soms meerdere) om groen licht te geven, op basis van een concreet pioniersplan. Tot slot beslist de **landelijke kerk** of de pioniersplek gesteund kan worden.

www.protestantsekerk.nl/pionieren

Landelijk projectteam pionieren
missionair@protestantsekerk.nl
 030 880 1892